

Lægestriden i Klaksvík

P. M. Dam hevur givið donsku bløðunum eina frágreiðing um læknamálið í Klakksvík. Henda frágreiðing kom øll í Social-Demokraten, meginparturin av henni kom í Dagens Nyheder og Land og Folk. Onnur bløð tóku bara partar burtur úr henni.

Vit prenta greinina upp aftur í hesum og komandi blaði.

Hvorfor?

Rebeller, oprørere, ganstere — ord me dalt andet end hyggelig klang. Disse ord finder man i pressen som grundtonen i dens omtale af befolkningen, der fylkes omkring læge Halvorsen i lægekonflikten i Klakksvík.

Under indtrykket af — tilgiv at jeg siger det så hårdt — at en sådan generalisering er ensidig og efter mit skøn er en for afstumpet og lidet forstående behandling af en folkestemning og kun kan være til skade og slå i stykker netop det, man vil bevare, må det måske være mig tilladt at give en analyse og fremstilling af sagen, hvor også noget af det tages med, som hidtil bevidst eller i mangel af forståelse og bedre viden ikke er kommet med i billedet.

Indledningsvis undlader jeg ikke straks at oplyse, at jeg lige så lidt som min færøske folketingskollega hr. Poulsen havde noget at gøre med lægestriden, førend den var kommet i hårdknude. Vi var i Danmark, da den startede, og under hele dens første fase med møder, deputationer og forhandlinger med sygehusestyrelsen, landstyret, rigsombudsmanden og lagtingsmedlemmerne. Dette være sagt som svar på de mer eller mindre forblømede hentydninger om politisk spekulation i den fra min side.

Alt har sin årsag, sin forklaring — og man siger: at forstå er at tilgive.

Er der virkelig kun tale om tøylesløs og hemningsløs vildskab fra ca. 1/5 af den færøske befolknings side, eller beror denne for alle parter så ubehagelige Klakksvíkaffære for en væsentlig del på manglende smidighed, psykologisk indsigt og forståelse fra myndighedernes side?

Hvad er så den egentlige årsag til Norderingerne kamp for at få lov til at beholde Halvorsen?

Man skylder Norderingerne i hvert fald at gøre et hæderligt forsøg på at blive klar herover, at forstå dem, i alle tilfælde det i deres bevæggrunde, der hviler på et etisk grundlag, selv om der er tale om følelser, ja selv om man skulle finde, at der er tale om misforståede, usædvanlige og overeksponerede følelser.

Drejer det sig om kamp for kampens skyld, eller er der tale om en hævnakt mod en bestemt person eller institution, eller er det kun lægelige og menneskelige og etisk set forsvarlige grunde, der er oprindelsen til den spontane rejsning af folkestemningen for at få lov til at beholde læge Halvorsen i Klakksvík?

Fra alle sider er man enige om, at

Norderingerne altid har haft ord for at høre til den dygtigste, mest stræbsomme, roligste og mest besindige del af Færøernes befolkning. Der kan følgende ikke være tale om nogen kamp for kampens skyld.

På det tidspunkt, da befolkningen på Norderøerne så godt som enstemmig fremsatte en protest imod forbigåelsen af læge Halvorsen ved udnævnelse af sygehuslægen i Klakksvík, havde landstyret sit hovedrygstød i Klakksvík og befolkningen i det hele taget idet en af landstyremændene, folkeflokksmanden Hákun Djurhuus, var blevet valgt ind i lagtinget af befolkningen på Norderøerne, særlig Klakksvíkingerne, med et overvældende flertal. Foruden at være valgt til lagtingsmand af Norderingerne havde de valgt ham til borgmester i Klakksvík også med et stort flertal bag sig.

Befolkningens kamp for Halvorsen er således — i hvert fald i sin oprindelse — heller ikke nogen obstruktion eller boykot af landstyret, ligeså lidt som der kan være tale om en politisk hævnakt mod en enkelt person som f. eks. landstyremand Hákun Djurhuus.

At behandlingen af sagen straks fra begyndelsen ikke har været uden et vist politisk islet fra et landstyremedlems side kan næppe nægtes. Forhol-

det for landstyremand Hákun Djurhuus vedkommende stiller — stillede — sig nemlig således, at mens han og folkeflokket som nævnt havde sin største styrke i vælgerne på Norderøerne, hvilke vælgere det naturligt var meget om at gøre for hr. landstyremanden at bevare, er det ingen hemmelighed, at han har følt og føler sig kaldet til at være beskytter af og talsmand for dynastiet Kjölbro, der på grund af familieforhold står i opposition til læge Halvorsen til fordel for den anden læge E. R. Nielsen, der af sygehusbestyrelsen blev udnævnt til overlæge ved Klakksvík sygehus.

Hr. landstyremandens store vælgerkorps på den ene side og så forholdet til Kjölbro har skabt en indre konflikt og gjort det vanskeligt for landstyremand Hákun Djurhuus og landstyret i det hele taget til fra starten af at indtage et klart og utvetydigt standpunkt til lægekonflikten, som derved som antydet straks kom til at bære præg af et internt folkeflokspolitisk problem.

Med andre ord: I landstyremand Hákun Djurhuus stærke personlige tilknytning til Norderøernes vælgerskare finder man forklaringen på lagtingets og landstyrets åbne døre for de endeløse forhandlinger og modtagelser af deputationer fra »protestanterne«, mens hans særlige forhold til Kjölbro, ind, den yngre Kjölbro svoger, læge E. R. Nielsen, forklarer det negative

Timbursmið.

Tað er altið best at lata fak-útdannaðar meistaras útfora arbeiðið tí tað verður best og billigast.

Eg átakið mær at gera fyrsta flokks trappusmið — gamlar trappur kunnu eisini »moderniserast«.

Annars alt annað timbursmið. Snúgvíð tygum til

JÁKUP FUGLØ
timburmeistar Klakksvík.

resultat af landstyrets og myndighedernes ihærdige forsikringer og forklaringer med hensyn til, hvor gerne man ville imødekomme Norderingerne ønske, og man havde, blev det betonet, gjort hvad man kunne, men det hele var strandet på læge Halvorsens vægring ved at betale omkostningerne ved en voldgiftssag, ca. kr. 600,—, hvorved han kunne få sit medlemskab til lægeforeningen i orden. Læge Halvorsens faglige kvalifikationer havde ingen noget at sige til. De var i orden.

Befolkningen fik således til at begynde med den forståelse, at landstyremedlemmerne såvel som sygehusbestyrelsens formand rigsombudsmanden Vagn-Hansen og de lagtingsmænd, der deltog i forhandlingerne, havde sympati for deres ønsker og ville gøre deres til, at de kunne imødekommes.

Det er i den danske presse blevet antydet, at sociale strømninger også har spillet en vis rolle med hensyn til fremkomsten af protesten imod forbigåelsen af læge Halvorsen til fordel for svogeren til den unge Kjölbro, idet man hævder, at arbejderne og fiskerne i denne protest har fundet afløb for deres naturlige reaktion mod en enkelt families økonomiske hegenomi på ikke bare Norderøerne, men også en stor del af Færøerne.

At disse strømninger har været og er til stede, erkendes, og at de under lægestridens udvikling er kommet til at spille en rolle er muligt, eftersom — for at være i krigsterminologien — kernetropperne omkring læge E. R. Nielsen udgøres af Kjölbro familie med følge. Men jeg mener dog ikke, at disse strømninger har haft nogen indflydelse på den spontane rejsning af folkestemningen til fordel for læge Halvorsen, idet denne folkestemning går tværs over alle partilinjier.

Det er min overbevisning, at det er læge Halvorsens lægegerning i de to år, han har arbejdet i Klakksvík, hans puritanske livsførelse i forbindelse med det stærke religiøse sindelag, han lægger for dagen, som har bjergtaget befolkningen, der som antydet er meget religiøs.

Man kan have forskellig opfattelse af religion, askese, hvad der er virkelig dygtighed eller bare rutine, hvorvidt f. eks. en læges redebonhed og gode vilje til udførelse af sit arbejde på alle tider af døgnet uden hensyn til patientens rang, stilling, økonomiske kår og betalingsevne kan betragtes at være af usædvanlig opofrende karakter o.s.v. Men det er en kendsgerning, at en læge har større muligheder end de fleste andre mennesker til ved sit ar-

Framh. á 4. síðu.

KUNSTGØDNING

KALKSALPETER

18% SUPERFOSFAT (grannuleret)

50% KALI

AMONSULFATSALPETER

NITROPHOSKA

Største lager — billigste priser

mod kontant betaling.

A.S. Valdemar Lützen,

TELEFON 1020

Thorshavn.

TELEFON 1020

P-F. FÖROYA BANKI

(Stovnaður 1906)

Hövuðsskrivstofa:
TÓRSHAVN
Tlf. 1350

Suðuroyar deild:
TRONGISVÁGI
Tlf. 32

Renta av innskoti við uppsøgn uppá 3 mánaðar 4 pst. p. a.
Bankin er opin 10—12 og 14—16 — Leygardag 10—12
Suðuroyar deild opin kl. 10—12 og 13—15
leygardag - - 10—12 og 13—14

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINN PRODUKT